

BYGG MESTEREN

UTGAVE 0622 FAGTIDSSKRIFT FOR TØMRERFAGET
WWW.BYGGMESTEREN.AS

HEFTIG TAKJOBB FOR LÆRLING ELIAS

**BYGG
MESTEREN** **SPECIAL**
**BATTERI-
VERKTØY**

SE SIDENE 17-30

**BYGGMESTRENE OG
MALERMESTRENE
ETABLERER NY
LANDSFORENING**

SIDE 8

KLIKK HER
FOR MER INFO

Tunge argumenter, lett valg

Isola Powertekk Takpanner

Isola Powertekk er sikre og dekorative tak med lav vekt og stor styrke.

Taket leveres både i klassisk, eksklusivt og moderne minimalistisk design.

Felles for de ulike variantene er kraftig ståltykkelse, høy formstabilitet og et komplett tilbehørsprogram som forenkler og effektiviserer monteringsarbeidet.

www.isola.no

Bygg bedre, enklere

isola

BYGGMESTEREN

UTGAVE 06/22 - ÅRGANG 96

Utgitt av Byggforlaget AS

Sørkedalsveien 9,

Pb. 5475 Majorstuen, 0305 Oslo

E-post: post@byggmesteren.as

REDAKSJON

PER BJØRN LOTHERINGTON

ansvarlig redaktør

Direkte tlf: 917 21 550

E-post: pbl@byggmesteren.as

CHRISTOPHER KUNØE

webansvarlig

Direkte tlf: 917 63 644

E-post: ck@byggmesteren.as

ANNONSER

ANNE-GRETHER KROGDAHL

Direkte tlf: 948 84 001

E-post: agk@byggmesteren.as

ANNONSEFORMATER OG PRISER

Format (bredde x høyde) 4 farger

Oppslag (385x260 mm): 37.990,-

1/1 side (185x260 mm): 27.100,-

1/2 side (185x130/90x260 mm): 19.150,-

1/4 side (90x130/185x65 mm): 10.550,-

Bilag: 18.750 - 39.900,- Priser eks. MVA

PRODUKSJON

FORSIDEFOTO: Christopher Kunøe

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 15. juni

NESTE UTGIVELSE: 22. august

GRAFISK UTFORMING: Jan Almås

TRYKK: 07 Media AS

ABONNEMENT

INFO-SYS

Tlf: 22 53 53 34

E-post: byggmesteren@info-sys.no

ABONNEMENTSPRISER 2022

Papir + digital ordinær pris: kr 870,-

Papir + digital utland: kr 930,-

Papir + digital pensjonist/student/

medarbeider: kr 490,-

Digital ordinær pris: kr 715,-

F Fagpressen

Opplag: 5.290

Opplagskontrollert av

Fagpressens Mediekontroll

Antall lesere: 39.000

(Kilde: Kantar Media Fagpresse 2018)

En merkedag for byggenæringen

Tirsdag 14. juni 2022 vil for ettertida stå fram som en merkedag for byggenæringen. Da møttes styreledere og daglige ledere i Byggmesterforbundet og Malermestrenes Landsforbund for å drøfte etableringen av en ny, frittstående landsforening for bygghåndverksfag.

Bak seg hadde forbundene enstemmige landsmøtevedtak om å fristille medlemmene for NHO-medlemskap. De var også begge utmeldt av Byggenæringens Landsforening. Med entusiasme og forventninger kunne de fire erklære at de nå går i gang med det formelle som skal til for å etablere den nye landsforeningen. Dessuten gleder de seg til å flytte administrasjonene sammen.

Entusiasmen og forventningene knytter seg til at de nå kan gjøre felles front for sine viktige fag og de sammen kan få en sterkere stemme overfor myndighetene og andre parter.

De to forbundene regner seg som ferdige med Byggenæringens Landsforening og NHO. Men det er visst ikke gjensidig. NHO nedlegger i hvert fall store krefter for å holde medlemmer fra de to håndverksfagene inne i NHO- og BNL-folden. BNL har opprettet en håndverksgruppering og NHO sender mailer og inviterer til møter for at medlemmene ikke skal bli med inn i landsforeningen som er under etablering.

Markedssjefen som svarer for NHO, forklarer mailene med henvendelser fra medlemmene i Byggmesterforbundet som var uenige i prosessen og innstillingen til landsmøtet. NHO ville derfor vise at de har et godt alternativ i BNL håndverk. Samtidig medgir markedssjefen at håndverkere i yrkesfagene er en viktig gruppering for NHO.

Vi antar at det siste er den viktigste

«NHOs verveinnsats kan sette dype spor, nesten som Krabysaken på 1980-tallet.»

grunnen for brev og møteinvitasjoner. Uten byggmestre og malermestre, mister BNL og NHO sin tyngde som talerør for denne delen av byggenæringen.

Vi tror likevel NHO gjør seg en bjørnetjeneste med denne medlemsfiskingen. For med mål om medlemsverving i åpenbar konkurranse med en ny landsforening, brenner den bruene som kan skje en gang kunne ført bygghåndverkere inn igjen i hovedorganisasjonen. En gjeninntreden skulle ikke utelukkes helt. For det var forholdet til BNL, og NHOs krav om tilslutning til den, som har fått bygghåndverkere til å melde seg ut.

Nå kan NHOs aktive verveinnsats bli en nesten like sår verkebyll som den såkalte Krabysaken fra 1980-tallet. Selv om yngre mennesker i dag knapt har hørt om den skjebnesvangre lockouten, sitter den i. Fortsatt vegrer bedriftsledere seg mot NHO-medlemskap på grunn av den.

Per Bjørn Lotherington

PER BJØRN LOTHERINGTON
ANSVARLIG REDAKTØR

INNHold

NYHETER

Byggmestrene og malermestrene etablerer ny landsforening.....	8
NHO på medlemsfiske etter utmeldingsvedtak.....	10
Automatisk overføring er et triks, mener Byggmesterforbundet.....	11
Tømrermester Ole tok seg bare en jobb i Polen.....	14

BYGG MESTEREN SPESIAL BATTERIVERKTØY

Sager i dager vis på to batterier.....	18
Presis og kraftig kapp- og gjærsag.....	22
Stor kraft uten ledning.....	24
Rett maskin til rett bruk.....	26
Saga stopper plutselig og bare lyset virker.....	27
Større fleksibilitet med Hikoki Multivolt.....	28
Gikk opp i størrelse og ytelse.....	30

REPORTASJER

På det krumme taket må alt være rett.....	32
Trio Hus har fått smaken på åttemannsboliger.....	36

FAG

Når byggmesterne sliter med byggesøknaden - del 2.....	40
---	----

LAUG OG FORBUND

Rocka landsmøtefest for byggmestrene.....	42
---	----

Har fått smaken på åttemannsboliger

Byggmestre og malermestre starter ny landsforening for byggghåndverk

NHO på medlems- fiske etter utmeldings- vedtak

Nyhet!

Vil du bygge skikkelige hus av god kvalitet? Gjør det enkelt!

KLIKK HER
FOR MER INFO

FERDIGPROSJEKTERTE BOLIGER FRA MAXBO PROFF

Nå lanserer Maxbo Proff et nytt huskonsept, som forenkler byggingen fra start til slutt. Som utbygger eller byggmester kan du nå tilby kundene dine ferdigprosjekterte boliger, uten å måtte binde deg til en spesifikk huskjede. Med vårt huskonsept får du alt du trenger av tegninger, mengdeberegninger, statiske beregninger og brannprosjektering i veiledende pris! Det er ingen skjulte kostnader, og du forholder deg enkelt til din faste kundekontakt hos Maxbo Proff.

Boligene kommer som eneboliger samt to-, tre, fire- og seksmannsboliger. Alle hustypene leveres som elementer, slik at byggeprosessen skjer raskt og effektivt og med minimalt av avfall.

Er du interessert i å sette opp kvalitetshus på en mer effektiv og bærekraftig måte? Snakk med noen som vet hva det vil si å være proff!

MAXBO Proff

Før du ”går på veggen”

Velg tetteprodukter som passer sammen i en systemgaranti.
Halotex-systemet for tak og vegg består av undertak og vindsperrer og riktig tilbehør.

– Og planlegger du jobben før du starter, så jobber du effektivt.
Få smarte tips om riktig montering på mataki.no/videoer

MATAKI®
Tettesjikt for norske forhold

KLIKK HER
FOR MER INFO

Bergan Bygg ble årets beste hos Systemhus

STAVANGER: Bergan Bygg AS fra Osterøy ved Bergen er kåret til årets forhandler i Systemhus.

Firmaet fikk prisen på kjedens kongress i Stavanger i mai. Juryen legger vekt på at bedriften har en høy og variert byggeaktivitet og et sterkt omdømme lokalt. De er ildsjeler som stadig gir gode innspill for å forbedre kjeden og deler gjerne kunnskap med andre.

På kongressen ble det delt ut flere priser. Byggmester Magne Fjellhaug på Gjøvik fikk prisen for mest fornøyde eneboligkunder og Geir Svendsen Entreprenør, Alta, for mest fornøyde prosjektkunder. Per Jæger i Boligprodusentenes Forening ble tildelt Systemhus' hederspris til stor applaus.

Stolte prisvinnere i Bergan Bygg: (f.v.) Stian Myking, Jan David Antonsen, Daniel Tennebeek og Åge Myking. (Foto: South Coast)

NYHETER

Klare til å etablere den nye landsforeningen for bygghåndverksfag: (f.v.) venstre: Knut Strand Jacobsen og Thor Steinar Sandvik i Byggmesterforbundet, Anna Furhoff Jensen og Stein Hestvedt i Malermestrenes Landsforbund.

BYGGMESTRENE OG MALERMESTRENE ETABLERER NY LANDSFORENING

OSLO: Med over 12 000 ansatte i ryggen starter arbeidet med å lage en landsforening for bygghåndverksfagene.

AV **PER BJØRN LOTHERINGTON**
PBL@BYGGMESTEREN.AS

– Nå lager vi en organisasjon som tar medlemmene på alvor, som vil gi dem gode

rammebetingelser og tjenester som gjør dem både mer bærekraftige og konkurransedyktige, sier styreleder Thor Steinar Sandvik i Byggmester-

forbundet i en pressemelding.

Etter at Byggmesterforbundet og Malermestrenes Landsforbund (MLF) fristilte sine medlemsbedrifter fra

NHO-medlemskap, og har forlatt Byggenæringens Landsforening (BNL), har ledelsen i de to organisasjonene nå blitt enige om veien videre, og 14. juni gikk startskuddet for det videre arbeidet godkjent av begge organisasjonens ledere. Forbundene flytter sammen i Sørkedalsveien på Majorstuen i løpet av året.

STERKERE POLITISK OG FAGLIG

– Vi skal bygge på det beste fra begge organisasjonene, og forsterke det politiske, faglige, juridiske og administrative støtteapparatet. Det er inspirerende å vite at vi nå kan bygge en organisasjon hvor medlemmene får større innflytelse, vi får en sterkere stemme i det offentlige ordskiftet om våre rammebetingelser og kan lage tilpassede og fleksible medlemstilbud, sier styreleder Anna Furhoff Jensen i Malermestrenes Landsforbund.

EN NY LANDSFORENING MED Plass TIL FLERE

Byggmesterforbundet og Malermestrenes Landsforbund har gått over i den operative fasen av å etablere den nye organisasjonen. Ifølge Sandvik og Jensen, er planen å ha den nye landsforeningen formelt på plass fra årsskiftet. Før den tid skal det gjennomføres eiermøter, velges et styre og før oktober skal det gjennomføres et stiftelsesmøte.

Tidenes søkertall til bygg og anlegg i Agder

KRISTIANSAND: De videregående skolene i Kristiansand, Lillesand og Arendal jubler over rekordsøkning til bygg og anleggsteknikk neste skoleår. Skolene har tidligere slitt med lave søkertall og fryktet nedlegging av byggfagene. Nå utvides antallet byggfagklasser fra 11 til 14.

Avdelingsleder Sten Aunevik ved Bygg- og anleggsteknikk på Tangen videregående skole er svært glad for økningen.

– Vi får 170 elever på bygg og anleggsteknikk til høsten. Dette er tidenes økning og antall elever hos oss, sier Aunevik.

– Vi er enige om å skynde oss langsomt – det vil si å ha fart i arbeidet, men samtidig sørge for at hele organisasjonen opplever å bli hørt og bli tatt på alvor. Vi rigger samtidig landsforeningen slik at det vil være plass til flere landsforbund og bedrifter fra bransjen, sier Sandvik.

VIKTIG Å HA ANSATTE MED

For Jensen er det også viktig å rigge sekretariatet i de to landsforbundene slik at både de ansatte og medlemmene får en positiv opplevelse.

– Medlemmene våre er helt avhengig av at støtteapparatet og medlemstilbudet fungerer fra første dag, og da blir det viktig å ha med alle ansatte, sier Jensen.

POSITIV UTVIKLING

I de to landsforbundene meldes det om en veldig positiv energi for etableringen av den nye organisasjonen.

– I alle våre møter med medlemmer og lokallforeninger merker vi begeistring for veivalget som er gjort. Jeg tror vi har klart å svare opp en langvarig frustrasjon, hvor medlemmene allerede nå ser konturene av den nye organisasjonen. Vi er godt representert i myndighetsorganer som påvirker deres hverdag. Samarbeidet med opplæringskontorene er langt bedre enn før, og nye digitale løsninger er under utvikling. Dette lover godt, og vi ser virkelig frem til å få landsforeningen for bygg- og håndverksfagene på plass, sier Sandvik. ■

Murmestrene går ikke ut av BNL og NHO

OSLO: Generalforsamlingen i Norske Murmestres Landsforening har talt: Foreningen fortsetter som medlem av BNL/NHO og blir ikke med byggmesterne og malerne over i ny forening.

Det lå i kortene allerede før møtet at de som ville bryte ut sammen med Byggmesterforbundet og Malermesternes Landsforbund, ikke ville få nødvendig 2/3 flertall for styrets forslag om utmelding av BNL og NHO, skriver Murmesteren på nett. Styrets forslag var at landsmøtet skulle gi sin tilslutning til at Norske murmestres landsforening melder seg ut av BNL fra og med juni i år. Etter en kort debatt, viste den skriftlige avstemningen at 93 stemmer var mot og 90 for. To stemte blankt.

PROFFENE VELGER BORG

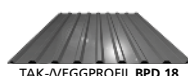

Ekstremt sterk profil for nordiske forhold - Høyprofilplate TR 136

- 136 mm profilhøyde, 930 mm dekkbredde
- Produseres i ønsket lengde
- Rask leveringstid

TAK-/VEGGPROFIL EKONOMI

TAK-/VEGGPROFIL BPD 18

TAKPANNE ELEGANT

Vi leverer komplette materialsatser inklusiv plater, takrennesystem, taksikkerhet, beslag og feste midler m.m.

Les mer på www.borga.no eller skann QR-koden.

BORGA®

Bygg uten bekymringer

Stålhaller og byggplater | Ring for tilbud 69 67 60 28

- Prisgunstig
- Kort leveringstid
- U-verdi 0,68
- Tilnærmet vedlikeholdsfritt
- Råtner ikke
- 60 års levetid minst
- En tilgjengelig leverandør

Norskproduserte
vinduer og dører i kompositt

froyland.no | tlf: 52 70 09 00
post@froyland.no

NHO på medlemsfiske etter utmeldingsvedtak

OSLO: NHO har startet aktivt medlemsfiske etter Byggmesterforbundets vedtak om å fristille medlemmene fra NHO.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Fristillingen ble enstemmig vedtatt og bekreftet med stående applaus på landsmøtet i Bodø 20. mai. Vedtaket om å fristille medlemmene er basert på gjensidighetsprinsippet mellom bransjeforeninger og NHO. Det vil si at medlemmer i Byggmesterforbundet har vært forpliktet til også å være med i NHO, alle medlemmer i NHO er forpliktet til å være med i en landsforening.

Helt siden utmeldingen fra Byggenæringens Landsforening i 2020, har Byggmesterforbundet gjort forsøk på etablere en landsforening for NHO bygg-håndverk, uten å vinne gehør i NHO.

Som følge av landsmøtevedtaket, går Byggmesterforbundet i gang med å etablere landsforeningen uavhengig av NHO.

KONKURRERENDE HÅNDVERKSSATSING

I slutten av mai kunngjorde BNL at de vil etablere en ny satsing på håndverk og har lyst ut én prosjektstilling med to års varighet til satsingen.

Dermed er det oppstått et konkurranseforhold mellom den nye landsforeningen og BNLs satsing på håndverk.

Salgs- og markedsdirektør Simon Justnes i NHO.

VIKTIGE MELDINGER FRA NHO

Landsmøtevedtaket var knapt kjentgjort, før NHO sendte e-post til Byggmesterforbundets medlemmer. Det var også sendt ut en e-post før landsmøtet der BNLs nye satsing på håndverk ble presentert.

I e-posten som gikk ut etter landsmøtevedtaket, forklarer NHO at medlemmene som ikke vil ut, kan forholde seg i ro. De vil automatisk bli overført til nyskapingen BNL Håndverk fra årsskiftet når Byggmesterforbundet går ut av NHO.

ORIENTERE OM ALTERNATIV

Salgs- og markedsdirektør Simon Justnes i NHO begrunner brevene med at de var kontaktet av medlemmer i Byggmesterforbundet før landsmøtet.

– De var uenig i prosessen og innstillingen til landsmøtet, og ønsket å bli

Sandvik valgt til byggmestrenes styreleder

Thor Steinar Sandvik ble valgt til ny styreleder og har her fått lederkjedet overrakt av avtroppende styreleder Per Ove Sivertsen.

Les mer på www.byggmesteren.as

værende i NHO selv om byggmestrene går ut. Derfor var det viktig for oss å vise at vi har et godt alternativ i BNL Håndverk, forklarer Justnes.

ALLEREDE MEDLEM

– *Hvordan kan NHO automatisk overføre medlemmer til nyetablerte BNL Håndverk uten at medlemmene har gitt et aktivt samtykke?*

– Det kan vi fordi vi som en del av gjensidighetsprinsippet har vedtektsfestet at medlemmer må være tilsluttet en landsforening. Det er fritt valg av landsforeninger, men vi mener BNL Håndverk vil være det mest naturlige, sier Justnes.

– *Hvor lang oppsigelsestid har bedriftsmedlemmer i BNL og NHO?*

– Fra innmelding i NHO-felleskapet, er bedriftene bundet i to år. Etter to års bindingstid, er det seks måneders oppsigelsestid som er gjeldende.

LEIT MED UTMELDING

– *Hvorfor engasjerer NHO seg så sterkt i Byggmesterforbundets medlemmer?*

– Det er fordi alle medlemmer er viktige for oss. Håndverkere i yrkesfagene er en viktig del av verdiskapningen her i landet. De fleste er små og mellomstore bedrifter som er en viktig gruppe for NHO. Vår holdning er at vi er sterkest om vi står sammen.

MEDLEMSTILBUD OG KOSTNADER

I e-posten fra NHO er det lenker til «medlemsproduktet» og til oppdaterte satser for kontingent og serviceavgift. Kontingenten beregnes som en andel av lønnskostnadene. Eksempelvis utgjør den 0,90 promille for lønnskostnader mellom 3 og 200 millioner kroner. Serviceavgiften er en sats beregnet ut fra størrelsen på omsetningen. Toppen på 40 000 kroner nås med en omsetning over 50 millioner kroner.

Til sammenligning er Byggmesterforbundets medlemskontingent 1 500 kroner og den høyeste serviceavgiften er 35 000 kroner for bedrifter med omsetning på 35 millioner og mer. I tillegg kommer kontingent og serviceavgift til lokalforening. ■

Byggmesterforbundet:

– Automatisk overføring er et triks

– **Det skjer så mye positivt hos oss om dagen at jeg ikke vil bruke mye tid på hva andre rundt oss finner på, fastslår Knut Strand Jacobsen i Byggmesterforbundet.**

Den administrerende direktøren er bedt om å kommentere de to e-postene fra NHO som inviterer Byggmesterforbundets medlemmer til BNLs nye satsing på håndverk.

STERK TILSTEDEVÆRELSE

– Byggmesterforbundet har for lengst meldt seg ut av Byggenæringens Landsforening (BNL). Vi er i støtet og det skjer så mye bra for medlemsbedriftene fremover! konstaterer Jacobsen.

– Nå er vi bedre representert i høringer, utvalg og råd enn noen gang. Vi har en sterk bransjestemme i mediene og har en veldig positiv utvikling i samarbeidet med opplæringskontorene. Det er nye digitale satsinger, vi har vårt eget forsikringsselskap, og innkjøpsavtaler for medlemmene ruller og går. I forbundet har vi et formidabelt apparat innen fag, juridisk og politisk. Vi har nettopp gjennomført tidenes landsmøte med godt oppmøte, der spørsmålet om fristilling fra NHO ble enstemmig vedtatt, fortsetter han.

NY LANDSFORENING TIL HØSTEN

– Vi står veldig godt på egne bein, og skal til høsten også lansere en ny landsforening for håndverksbransjer sammen med andre håndverksfag. Det blir spennende!

GJENSIDIGHETSPRINSIPPET GJELDER IKKE

– Det kan likevel ikke være uimotsagt at Simon Justnes i NHO begrunner begrepet «overføring til BNL» med gjensidighetsprinsippet. Det gjaldt pliktig medlemskap i henholdsvis Byggmesterforbundet og Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO). Byggenæringens Landsforening (BNL) har

Administrerende direktør Knut Strand Jacobsen i Byggmesterforbundet.

aldri vært del av det samme prinsippet, og BNL er et annet foretak enn NHO, konstaterer Jacobsen.

AUTOMATIKK ELLER SAMTYKKE

– Denne bruken av begrepet «Automatisk overføring» kan lett oppfattes som et triks, fordi bedriftene verken nå eller tidligere har vært medlem av BNL, og har ingen forpliktelser til eller fra BNL. Bedriftene må derfor samtykke til en eventuell innmelding i BNL og det må den enkelte bedrift selv gjøre. Selv om NHOs vedtekter krever at medlemsbedrifter er tilsluttet en landsforening, kan NHO ikke bare «automatisk overføre» medlemsbedrifter til en landsforening uten etter samtykke. Nyinnmeldte bedrifter i BNL får etter BNLs vedtekter en bindingstid på to år. Slike forhold burde NHO avklare og opplyse om når de kontakter våre medlemsbedrifter. Det er aksje-loven som sier hvem som kan forplikte en bedrift, og det bør i alle fall ikke skje «automatisk», understreker Jacobsen. ■

Les mer om Byggmesterforbundets landsmøte på www.byggmesteren.as:
Byggmesterforbundet åpner for tømmerbedrifter
Byggmesterene enstemmig for NHO-utmelding

Fagleder liv og pensjon i Byggmesterforsikring, Jens Christian Sundem:

– PASS PÅ, NYTT REGELVERK FOR BEDRIFTS-PENSJON FRA 1. JULI

- Endringene i regelverket for bedriftspensjon byr på flere praktiske og økonomiske konsekvenser for arbeidsgivere og de ansatte. Pensjon fra første krone og redusert aldersgrense for pensjonsopptjening er to viktige nyheter, påpeker fagleder liv og pensjon, Jens Christian Sundem.

– Fra jeg startet å jobbe med pensjon i 1995 og frem til i dag har det gjennom årene vært mange endringer på regler og lovverket i det norske pensjonssystemet. Men endringene som trer i kraft 1. juli har større konsekvenser for både bedriftene og de ansatte enn mange av de små justeringene som har blitt gjort tidligere, sier pensjonspert Jens Christian Sundem.

SPARING FRA FØRSTE KRONE

– For de fleste bedriftene medfører kravet om sparing fra første krone økte pensjonsutgifter. Har bedriften OTP med minstekrav 2% vil dette utgjøre kr. 2.128,- i økt sparing per ansatt, pluss gebyr. Har bedriften valgt høyeste sats, 4%, blir summen kr. 4.256,- i økt sparing per ansatt pluss gebyr, sier Jens Christian Sundem.

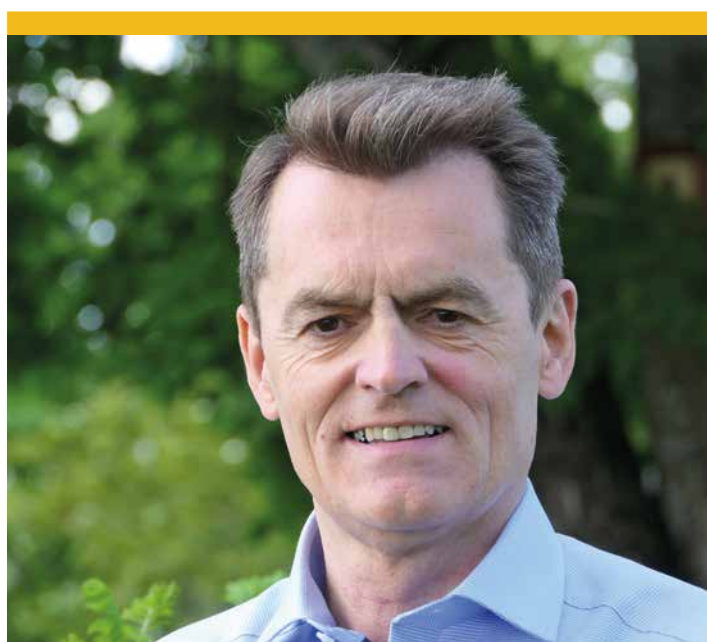
Han legger til at senkningen av aldersgrensen fra 20 til 13 år nok har gått mange hus forbi.

– Dette er nytt, og man må ta det i betraktning når man for eksempel har lærlinger, sesongarbeidere, eller sommervikarer. I dette ligger det også at ansatte med stillingsprosent under 20 nå skal være med i ordningen. Disse har nå rett til pensjon fra deg som arbeidsgiver.

SKATTEETATEN GLEMMER ALDRIG!

Det er bedriftenes ansvar å sørge for at man følger opp regelverket for bedriftspensjon. Men det er kommet et nytt og viktig tillegg.

– Skatteetaten har nå fått oppgaven å passe på at bedriftene følger reglene. I dette ligger det også at de kan ilegge bedriftene dagsbøter om de ikke følger loven. Derfor er det viktig å merke seg at arbeidsgiver har ansvaret for å ha kontroll på at avtalen er korrekt og at loven blir fulgt, påpeker Jens Christian Sundem.

– Nøl ikke, ta kontakt med oss i Byggmesterforsikring om pensjonsforsikringen vi tilbyr, sier Jens Christian Sundem.

RIMELIG, BEDRE OG ENKLERE PENSJONS-LØSNING

– Den beste og enkleste løsningen for bedrifter i byggebransjen er administrasjon via lønningsprogrammet, der det automatisk går lønnsdata til pensjonsselskapet. Vår pensjonsleverandør Duvi Pensjon har denne løsningen for alle våre kunder, poengterer Jens Christian Sundem.

– For ansatte med variabel lønn, eller timebasert lønn, vil lønnsdataene til enhver tid gi riktig grunnlag for hva som skal avsettes til pensjon. I tillegg sikrer det at de ansatte automatisk meldes inn når de begynner i jobben, og at de utmeldes når de slutter i bedriften. Dette skjer nøyaktig på riktige datoer. Det sikrer deg som arbeidsgiver at dine ansatte alltid får korrekt sparing, og at du følger lovverket.

– Sist, men ikke minst vet vi at Duvi Pensjon er blant de rimeligste på markedet. Duvi Pensjon gir prisløfte på gebyrer og omkostninger for små og mellomstore bedrifter.

Kontakt: jens@bmf.no eller 477 92 195

**Styreleder Simen August Larsen,
Snekkergutta AS, Drøbak:**

– SUPERENKELT!

– Vi har tidligere hatt pensjonsavtalene i et annet selskap, og det krevde mye administrasjon å holde dette oppdatert. Men med Byggmesterforsikring og samarbeidspartneren DUVI har dette blitt veldig enkelt. Lønngrunnlaget går automatisk inn til Duvi Pensjon, og de holder pensjonsinnbetalingene løpende oppdatert uten at vi trenger å gjøre noe. Noen ganger ønsker gutta å stå på for å tjene litt ekstra, da må pensjonsinnbetalingen endres. Nå slipper vi å passe på dette. Det forenkler våre administrative rutiner, noe som er viktig for et lite firma som oss, forteller Simen August Larsen i Snekkergutta AS.

– For oss har det vært en god løsning, ikke minst nå når regelverket for bedriftspensjon endres. Vi ønsker å bruke kreftene på å utføre vår jobb. Alt som kan bidra til å redusere administrative rutiner er positivt. Samtidig er vi opptatt av å overholde lover og regler, og det er trygt å vite at vi har valgt en partner som følger opp dette for oss. Vi føler oss trygge med pensjonsavtalene i Duvi Pensjon, sier Simen August Larsen.

– For øvrig er prisnivået fornuftig, legger han til.

LOKALE HÅNDVERKSTRADISJONER

Snekkergutta AS ble startet i februar 2017 av eierne Simen August Larsen og daglig leder Espen Larsen. Etter en tøff oppstartsperiode, er økonomien på skinner og antall medarbeidere teller ni personer, inkludert tre lærlinger.

– Etter fem års drift er vi nå over på plussiden. Vi har utviklet vår nisje, som i hovedsak er rehabilitering, restaurering og ombygging av private boliger og hytter i vårt nedslagsområde, som er Drøbak og Follo. Vi gleder oss over økende aktivitetsnivå, og ser lyst på fremtidsutsiktene. Mye av æren for dette skyldes at vi har kvalifiserte medarbeidere, blant annet har tre av våre tømmerere Mesterbrev. Så vi kan påta oss varierte oppdrag. Det gjør det også morsomt å holde på, vi finner løsningene som våre kunder setter pris på, forklarer Simen August Larsen.

ALT PÅ ETT STED

Snekkergutta AS har brukt forskjellige forsikringsselskaper, men har til slutt valgt å samle disse i Byggmesterforsikring.

– Det oppleves som trygt og enkelt å samle forsikringene i bransjens eget selskap. Det forenkler våre administrative rutiner. Men jeg synes også at prisnivået er gunstig, både på bil og pensjon. Vi er fornøyd med både service og oppfølging, sier Simen August Larsen.

– Man må vurdere hvor mye tid og krefter man skal sette av til administrative oppgaver. For oss som en mindre håndverksbedrift er det viktig å ha samarbeidspartnere som bidrar til å forenkle hverdagen. Det opplever jeg vi har oppnådd med Byggmesterforsikring og Duvi Pensjon, mener Simen August Larsen.

KLIKK HER
FOR MER INFO

**BYGGMESTER
FORSIKRING**

WWW.BYGGMESTERFORSIKRING.NO

– Norge går inn i en krisetid med underskudd på arbeidskraft. Vi har fått et hypermoderne samfunn som mangler fagfolk til alle manuelle yrker. Det er et problem som vi må diskutere mer og finne varige løsninger på, sier tømrmester Ole Thorstensen. (Foto: C. Kunøe)

Tømrmester Ole tok seg bare en jobb i Polen

OSLO: – Jeg reiste for å arbeide, for å se om jeg på den måten bedre kunne forstå polsk byggekultur, ja min egen også, sier forfatter og tømrmester Ole Thorstensen om sin nye bok.

AV **CHRISTOPHER KUNØE**
CK@BYGGMESTEREN.AS

I sin første bok «En snekkers dagbok» utforsker han tømmerfaget. Nå er Thorstensen første norske tømmer som drar motsatt vei. Til Polen og løsarbeid på en lokal byggeplass.

– Arbeidsinnvandringen har endret norsk byggenæring og måten samfunnet ser på oss norske tømrere. Du hører så mange myter om polakkene. Som at de tjener en årslønn på et halv år, til at de alltid slurver eller er dobbelt så arbeids-

somme som nordmenn. Derfor ville jeg selv se og arbeide med dem, sier Thorstensen som bor og arbeider i Eidsvoll.

Uten referanser eller å kunne polsk, får han seg jobb som tømmer i Kraków. Vi blir med på en arbeidsplass med hyggelige og motiverte håndverkere. Men tømrmesteren ser flere ting han stusser over.

– I boka vil jeg ikke fremstå som noen verdensmester overfor de polske arbeiderne. Men jeg er jo tømrmester og skal kunne disse tingene.

Da må jeg skrive om forskjeller som jeg ser i byggeskikker, produktivitet og HMS, sier Thorstensen.

En tømrers arbeidsdag er hardere i Polen. Thorstensen blir sendt hjem uten lønn på grunn av dårlig vær og han arbeider på tak 12 meter over bakken uten stillas eller sikring.

– Jeg har skrevet om det som skjedde og det jeg så. Jeg har brukt mye tid på å tenke gjennom og forenkle temaer som innvandring, material-

kvalitet og arbeidsmåter. Jeg vil si noe om håndverkets viktige rolle og hvordan faget vårt påvirkes på en enkel måte, forklarer han.

– *Du skriver at tømmerfaget i Norge er sterkt truet?*

– Det er mange ting som svekker håndverkerens posisjon i Norge. Jeg prøver å være saklig, men alle ser jo at landet vårt skriker etter flere fagfolk som kan bygge hus, kjøre lastebilene og dyrke maten vår, fastslår Thorstensen.

Polske byggeplasser har ➔

MONTASJEUTSTYR

er lokale spesialister,
som har et ekstra bredt
sortiment og høy kompe-
tanse innen verktøy,
festemidler
og arbeids-
klær.

Se mer på montasjeutstyr.no

montasje
utstyr

/OPTIMERA/

SPESIALISTEN PÅ LØSNINGER

KLIKK HER
FOR MER INFO

BYGGMESTERSKOLEN

E-LÆRINGSKURS

FAGLIGE KURS

- ▶ Massivtre som byggemetode
- ▶ Fuktmekanikk og fuktkontroll
- ▶ Hvordan treffe bedre på kalkylene
- ▶ Trevirke - skogen og trekvalitet
- ▶ Prosjektering - krav, risiko og ansvar

LOVPÅLAGTE SIKKERHETSKURS

- ▶ Håndholdt verktøy og bygningssager
- ▶ Arbeid i høyden
- ▶ Stillaskurs
- ▶ Arbeidsgiveropplæring SHA/HMS
- ▶ Varme arbeider

Bestill og gjennomfør kursene på nett, når det passer deg!

www.byggmesterskolen.no

BYGGMESTERFORBUNDET

flere likheter med norske.

– I begge land hersker en type kortsiktig forretningsdrift som velger bort kompetanse og teknologi for å tjene mer penger. Bruk av ufaglært arbeidskraft er systematisk og utbredt, fastslår Thorstensen.

Denne rovdriften og bruk av ufaglærte koster det norske samfunnet store summer hvert år. Selv om vi nå bruker mer prefab og effektive metoder, har produktiviteten i norsk byggenæring sunket med 10 prosent fra år 2000 til 2015.

– Det er vanskelig å si hva denne reduserte produktiviteten koster oss, men det går jo an å spekulere. Dersom produktiviteten i det minste hadde holdt seg og ikke sunket, så hadde det offentlige spart 25 milliarder i året – eller 5 000 kroner for hver borger – eller en ny Fornebu-bane for dem som vil ha det. Hadde vi ikke brukt ufaglærte arbeidere, kunne vi bygget mye mer i landet vårt for gevinsten. Alle later som dette ikke skjer, men vi som er håndverkere ser dette, sier tømrmester Ole Thorstensen. ■

«Bare en jobb»

- Varm og lærerik bok om polske og norske håndverkere

Bare en jobb er en kortfattet og underholdende bok der Thorstensen reiser til Kraków for å jobbe på byggeplass. Boka kan også leses som en betraktning av arbeidslivet mer generelt, og fagarbeid i alminnelighet. Thorstensens reise spiller problemer knyttet til arbeidsmigrasjon, og samtidig får han skildret følelsene han har for yrket sitt, hva nedvurderingen av faget hans gjør med ham som håndverker og den stoltheten han legger i å være en god tømrrer.

UTFORDRER SEG SELV: Ole Thorstensen øverst på mønet av en ark på byggeplassen i Polen, én meter fra kanten der det er 12 meter ned til bakken. (Foto: Privat)

BYGG SPESIAL MESTEREN BATTERI- VERKTØY

Sager i dagervis på to batterier
Presis og kraftig kapp- og gjærsag
Stor kraft uten ledning
Rett maskin til rett bruk
Saga stopper plutselig og
bare lyset virker
Større fleksibilitet
med Hikoki Multivolt
Gikk opp i størrelse
og ytelse

FESTOOL KAPEX KSC 60
BATTERIDREVT GLIDENDE GJÆRINGSSAG

SAGER I DAGESVIS PÅ TO BATTERIER

- Når ladet jeg denne sist da? undrer Lars Johannes Hernholm i Håndverksbygg AS. Han er en av tømrerne i firmaet som prøver den nye tyskeren for leverandøren Motek.

AV CHRISTOPHER KUNØE
CK@BYGGMESTEREN.AS

- Sagen har vært med oss i to måneder og så langt virker den svært lovende, konstaterer tømrerens. I dag lister han rundt nye vinduer til en liten hytte på Nesoddlandet.

- Vi har saget mye listverk og litt konstruksjonsvirke med den. Til listing går det virkelig unna og Festool-en har mer enn nok kraft til større materialer. Da skjærer den som på strøm.

Sagen har et dobbelt (2 x 18V) 36V batterisystem som driver en børsteløs EC-TEC motor.

- Jeg husker ikke når den fikk strøm sist... Jo, jeg henta den ut for to dager siden og har ikke ladet etterpå, så kapasiteten er det lite å si på, sier Hernholm.

LETTERE LØSNING

Tømrerens løfter opp sagen som veier 17 kilo med begge batterier. Styrestengene kan felles inn og bærehåndtakene sitter der de skal.

- Formen er kompakt og vekta gjør den veldig grei å bære opp til jobber i leiligheter. Her har Festool trimma vekk hvert gram, samtidig som basen er tung og stabil nok, sier Hernholm.

Sagen skjærer trevirke opptil 305 x 60 mm og har gjæringsvinkler opp til 60° på hver side og skråvinkler på opptil 47° på hver side.

- Fire tommer på høykant klarer den fint, og større materialer er det sjelden jeg skjærer med slik sag, sier tømrerens. Han demonstrerer skjæringen på ei list.

- Du har god oversikt og det er lett å se hva du holder på med. Ingen deler som skygger for sikten, så designet virker gjennomtenkt. Jeg har brukt den mest i dagslys, men det er klare hjelpelinjer og LED-belysning på sagen om du arbeider et mørkt sted.

Festool KAPEX KSC 60 har det du trenger og veier 16,6 kilo uten batteri.

FAKTA: **FESTOOL KAPEX KSC 60**

16,6 kilo uten batterier. Uttrekkbart bord – for bedre støtte av lengre arbeidsstykker.

Justerbar vinkel for enkel overføring av vinkler til anslaget. Høy sagekapasitet – 305 x 60 mm.

Leveres med: HM universal sagblad W36, skrutvinge FSZ 120, LED spotlight, vinkel SM-KS, hevesett A-SYS-KS 60 og betjeningsverktøy.

Sagbladet er 216 mm i diameter.

2 x 18V volt rekker til flere dagers arbeid.

Sagen kan drives med et 18V batteri (skilpadde) eller to som gir 36V ytelse (hare).

– Her er det enkelt å finjustere alle vinkler, sier tømrer Lars Hernholm som har fjernet støvposen på saga for fotografen.

Sagen fra Festool kapper og gjærer tre, plast og aluminum.

Presise tverrsnitt rundt vinduet.

Tømrer Lars Johannes Hernholm lister rundt nye vinduer.

➔ Snittene er sylskarpe.

– Vi er veldig opptatt av gode gjæringer og fine snitt fordi kundene ser det så godt. Her er det veldig stabilt når du skjærer og det blir fine resultater, fastslår Hernholm.

Tømreren liker det lave lydnivået.

– For meg er det et viktig poeng at den

er såpass stillegående målt mot andre. Stopp-mekanismen gjør at den bråker lite ved oppstart og har et lavere lydnivå underveis. Jeg vil helst jobbe uten hørselvern, og selv om du må bruke vern med denne, så er belastningen på ørene mye mindre, sier tømrer Lars Johannes Hernholm. ■

Beslag med ZPRO-belegg

Korrosjonsbeskyttelsesnivå:

Innendørs

Outdoor

Ekstrem

Standard ZPRO A4 syrefast
etter 1400 timer i salttåke kammer

KLIKK HER
FOR MER INFO

Sterk overflate for utendørs bruk.

ZPRO-beslag og Impreg+ skruer er utviklet for bruk utendørs i normalt norsk klima.

ZPRO er en mellomting mellom pre-galvanisert stål og syrefast stål, men prismessig ligger ZPRO-beslagene betydelig lavere enn syrefaste beslag.

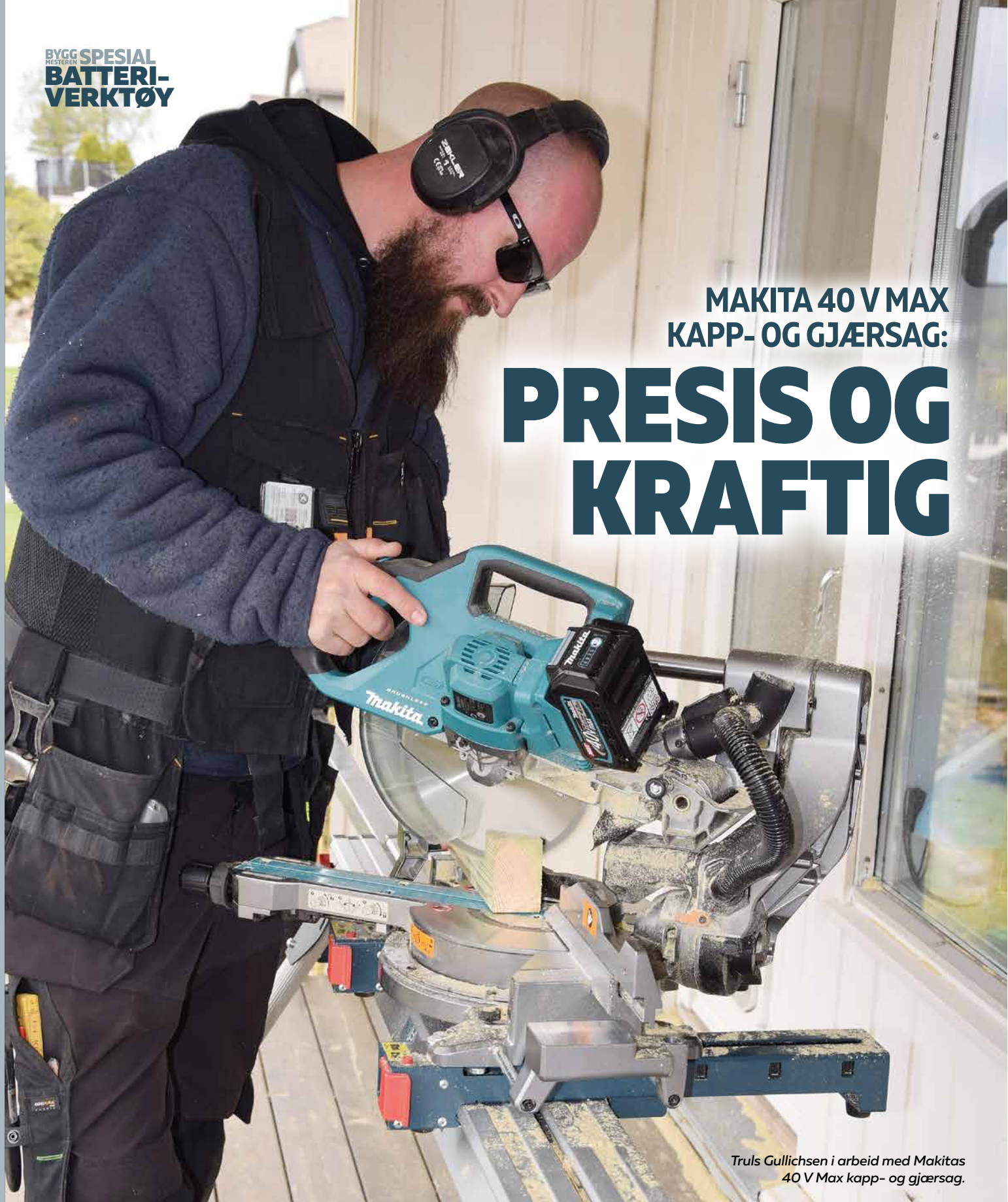
Vi anbefaler A4 syrefast i kystnære strøk.

Christiania Spigerverk AS | +47 2202 1300 | strongtie.no

**MAKITA 40 V MAX
KAPP- OG GJÆRSAG:**

PRESIS OG KRAFTIG

*Truls Gullichsen i arbeid med Makitas
40 V Max kapp- og gjærsag.*

**Svært presise kutt, god kutt-
dybde og gjæring i opptil 48
grader begge veier, er noen av
kvalitetene ved Makitas 40 V
Max kapp- og gjærsag.**

AV **PER BJØRN LOTHERINGTON**
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Tømmerne Truls Gullichsen og Marius Buer Motrøen er fulle av lovord etter å ha brukt den i arbeid med en terrasse i ei ukes tid.

De har jobbet mye med Bosch-verktøy tidligere og har en del godt å si om dem,

men denne saga slår det meste.

– Glidemekanismen gjør saga så presis, også når den gjærer og skjærer med helning, forklarer Truls Gullichsen.

Han demonstrerer med å skjære over en rest på 48x75 mm. Når stykkene dyttes sammen igjen, blir ikke kuttet synlig. Først om det ene stykket snus opp ned,

hjelper trestrukturen til at vi ser kuttet.

Han påpeker en annen fordel med denne armen, den skyves ikke ut bak saga som med andre sager. Dermed unngår man at den stanger mot veggen og stopper gjennomskjæringen. Men den plasseringen blir også en ulempe, mener han: – Den kan hindre sikten ned mot streken det skal kuttes etter.

SKJÆRER PENT I MER ENN 48 GRADER

De to tømmerne vil også vise at saga kan sage med helning både til høyre og venstre. Motoren ligger på høyre side, men har en skrånende høyrekant slik at den ikke kommer i veien når saga bøyes den veien.

De anser det som en stor fordel å kunne skråskjære fra begge sider uten å måtte snu på emnet.

De har nettopp bygd ei trapp til terrassen, og er fornøyde med at vangeklossene kunne skjæres med samme presisjon med den samme saga. Tidligere har de måttet hente fram ei skinnesag også.

Klossene er skjært i 55 grader av trykkimpregnerte bjelker på 48x198 mm.

LADER FORT NOK

Det er naturlig nok første gang Gullichsen og Motrøen bruker en maskin med 40V batteri. De har to batterier til denne saga, og ser at de uten problemer kan jobbe med det ene det meste av en arbeidsdag. Også om de skulle skjære stenderverk til en enebolig, antar de. Til denne terrassen har i hvert fall ikke batterikapasiteten vært noe problem. Om de trenger å bytte, har det andre batteriet rullet å bli ladet i mellomtida.

– Men verktøyet blir tungt med et sånt batteri, så det må være stasjonære maskiner det brukes til. Skulle vi hatt det i en drill, hadde vi fått senebetennelse før leusj, mener Gullichsen.

MINDRE FUKTØMFINTLIG

De mener batteriteknologien til Makita er mer robust for fuktig vær og kulde enn hva de har erfart med Bosch. I tørt og ikke for kaldt vær, blir Pro Core-batteriene til Bosch uslåelige med opptil 12 amperetimer (Ah). De gir mye kraft i lang tid. Makitas 40 V er bare 4 Ah, så selv om maskinen virker sterk, kunne den nok med fordel hatt mer ampere, mener de. (Amperestyrke sier noe om kapasiteten over tid, den tilsvarende drivstofftanken i en bil.) ■

FAKTA: MAKITA KAPP- OG GJÆRSAG XGT LS002GZ01

Pris: 8 190 eks batteri og moms.
Batterisett fra 2 790 for ett 4 Ah batteri og lader til 4 790,- for batterisett med to 4 Ah batterier, lader og koffert. (eks mva.)
Kapasitet: 90° 70 x 312 mm
Turtall: 4800 min
Helningsvinkel 45° venstre: 50 x 312 mm
Helningsvinkel 45° høyre: 30 x 312 mm
Maks helning: 48 / 48 °
Maks gjæringsområde: 60 / 60 °

Blad dimensjon: 216 x 30 mm
Støvpose
Vekt med batteri (EPTA): 16,4 – 17,0 kg
Produkt dimensjon (L x B x H): 702 x 551 x 557 mm
Kapasitet 45°: 70 x 220 mm
Lydnivå (LWA): 100 dB(A)
Lydnivå (LpA): 89 dB(A)
Støytoleranse (K-faktor): 3 dB(A)

Makitas kapp og gjærsag kutter rent og presist.

Vangeklossene er skjært til av 48 x 198 mm med 55 graders vinkel.

Truls Gullichsen driver tømmerfirmaet med Marius Buer Motrøen som ansatt.

Produktchef Henrik
Torkildsen i Makita.

MAKITA 40 V MAX XGT: **STOR KRAFT UTEN LEDNING**

En ledningsfri framtid uten tradisjonelle kraftkilder, er målet med Makitas lansering av 40V Max XGT.

– Det nye batterisystemet ble først lansert til de vanligste verktøyene som borskuttrekkere, driller, bajonettsag, kapp og gjærsag og noen borhammere. Flere har kommet til i raskt tempo, forteller produktchef Henrik Torkildsen.

40V batteriene med 2,5Ah har samme størrelse som 18V batterier med 5,0Ah, men det finnes også 40V batterier med flere battericeller og dermed mer amperetimer.

– 40V Max indikerer hvilken spenning batteriet har når det er toppladet.

I brukstida vil spenningen i gjennomsnitt være 36 V. Med XGT-teknologien vil maskinen kunne kjøres hardt over lengre tid uten å ta skade, mens 18V kan brukes hardt i perioder, men ikke over lengre tid, forklarer produktchefen.

Det er egne batterier og egne ladere til det nye batterisystemet. Laderne kan likevel også brukes til 18V batterier, men det krever en adapter.

Laderne er raskere enn 18V-ladere. Oppgitt ladetid fra tomt til fullt 40V 2,5Ah batteri er 28 minutter, og et 40V 4,0Ah batteri lades på 45 minutter. Som med andre litiumionbatterier, går det raskest å lade opp til 80 prosent. Det tar ca. 20–30 minutter på et 40V 4,0Ah batteri, anslår Torkildsen.

Han anbefaler klattlading, og som for

Makita kapp- og gjærsag med 40V batteri.

bilbatterier, anbefales det ikke å lade til 100 prosent hver gang. Batteriene skal heller ikke kjøres helt tomme, det vil skade battericellene. Makitamaskinene og batteriene har en beskyttelse som forhindrer at maskinene brukes med under 10 prosent batterikapasitet. ■

MAKITA XGT DF001G 40V MAX:

LITEN OG KRAFTIG BOR-SKRUTREKKER

Den kan se ut som en liten 12V bor-skrutrekker til hjemmebruk, men synet bedrar! Makita bor-skrutrekker med betegnelsen XGT DF001G 40V Max har en kraftig børsteløs motor til krevende boring og skruing, ifølge produsentens egen presentasjon.

Den er ideell til blant annet å skru lange konstruksjonsskruer i massivtre og andre arbeidsoppgaver som krever stor

kraft. Selv med et 40V batteri veier den bare tre kilo.

Den har to gir og dreiemoment opptil 140 Nm.

Til sammenligning har en av de mest populære 18 V bor-skrutrekkerne til Makita, DDF484 RMJ, et dreiemoment på 54 Nm. Den veier 1,8 kilo med standard 18V 5,0Ah batteri.

Med så stor kraft, må brukeren sikres mot problemer ved bråstopp. Maskinen er utstyrt med det som kalles AFT (Active Feedback sensing Technology). Det vil

si at sensorer sørger for å stanse motoren hvis rotasjonshastigheten endres brått.

En rullebryter gir rask innstilling av

Jonny Aas i XL-Bygg Ski demonstrerer at den lille bor-skrutrekkeren har stor kraft.

moment og et digitalt display viser innstilt moment. Dermed kan man skru så langt inn som fastsatt på forhånd, uten å redusere hastigheten når det nærmer seg. Maskinen stopper før skruen er dradd for langt inn.

Maskinen er også utstyrt med batteribeskyttelse mot overbelastning og beskyttelse mot støv og vann som gjør den egnet til bruk i tøft miljø.

FAKTA:

MAKITA XGT DF001G

Pris: (inkl. 2x 4,0Ah batterier og hurtiglader i Makpac koffert): 7 490,- (eks mva)

Batteribeskyttelse

Turtall: 0 – 650 / 2600 min

Maks moment: hard/myk 140 / 68 Nm

Moment innstilling: 41 / 21

Maks borediameter i tre: 76 mm

Maks borediameter i stål: 20 mm

Spindel: 1/2"-20UNF"

Kapasitet chuck: 1,5 – 13 mm

Vekt med batteri (EPTA): 2,7 – 3,0 kg

Lydnivå (LpA): 75 dB(A)

Vibrasjonsverdi (3 akser), boring: ≤ 2,5 m/sec²

Vibrasjonsusikkerhet (K-faktor): 1,5 m/sec²

MAKITA XGT 80V MAX:

EN SKIKKELIG KRAFTKAR MED 80V

Med to 40V batterier blir den nye kombihammeren Makita XGT 80V Max like kraftig eller kraftigere enn en ledningsmodell, hevder produsenten.

Den har børsteløs motor med variabel hastighetskontroll og har tre driftsmodus: Slagboring, bare boring og bare meisling. Den har turtall på 150 til 310 omdreininger i minuttet (RPM) og leverer 1 100 til 2 250 slag per minutt. Den har maks borediameter i betong på 52 mm med vanlig hammerbor og slagkraft på 20,0 J. Borhammeren har vibrasjonsreduksjon (AVT) og aktiv feedback teknologi som stanse motoren hvis boret kiler seg fast (AFT). Ved hjelp av Bluetooth kobler den til kompatible støvsugere.

FAKTA:

MAKITA XGT 80V MAX

Pris: HR006G 40V max: 15 900 (eks mva og batterier)

Tekniske spesifikasjoner kombihammer HR006G 40V Max x 2 (80V):

AFT (Active Feedback sensing Technology): stanse motoren hvis boret kiler seg fast.

AVT (Anti-Vibration Technology)

AWS (Auto-Start Wireless System) kobler til kompatible støvsugere med Bluetooth.

2 x drifts-modus (borhammer / hammer)

LED arbeidslys

Elektrisk brems

RETT MASKIN TIL RETT BRUK

– Rett maskin til rett bruk er viktig for profesjonelle, og det er et godt utgangspunkt for å bli fornøyd med verktøyet, fastslår servicesjef Håvard Arne Mathlin i Motek.

AV CHRISTOPHER KUNØE
CK@BYGGMESTEREN.AS

En god del av reparasjonene de utfører, kunne vært unngått om verktøyet var riktig til jobben, og at det gjennomføres nødvendig vedlikehold. Dermed vil man unngå unødvendig overbelastning og driftsstans.

– Du kan ikke bruke en lett, liten skruedrift med en terrasse en hel dag. Til det trengs det en skrumaskin som er bygd for sånt arbeid og har krefter til belastning over tid. Skal du pigge opp et større gulv, må du ha en borhammer som er beregnet til det. De mindre og lette borhammerne vil klare belastning i kortere perioder, men vil bli overbelastet ved for tunge jobber, forklarer han.

SERVICE FORLENGER LEVETIDA

Mathlin anbefaler regelmessig service på elektroverktøyet. Daglig vedlikehold som brukerne kan gjøre selv, som å rengjøre, tørke og holde i orden, vil også bidra til at man har en stabil maskin i lengre tid enn garantien. Det er godt for kundens økonomi og bra for miljøet. Eksempelvis mener han en kapp- og gjærsag i daglig bruk av profesjonelle, kan ha godt av årlig service, en boltepistol som skyter 1 000 skudd om dagen, trenger nødvendigvis hyppigere service enn

– Verktøyet får lengre levetid om det får et daglig, enkelt vedlikehold og regelmessig service, anbefaler servicesjef Håvard Arne Mathlin.

3 TIPS OM VEDLIKEHOLD

- 1** Sjekk hvilke bruksområder maskinene er tenkt til, hva de kan tåle av fukt i miljøet de skal brukes i. Les brukerveiledning og hør med selgerne hva som trengs av daglig eller regelmessig vedlikehold.
- 2** Bruk ekstrautstyret som følger med, som for eksempel støvavsug for å forhindre at støv og flis trenger inn i maskinen. Det vil tiltrekke seg fukt og dermed forkorte levetida.
- 3** Følg serviceprogram for verktøyet. Reparasjoner som skyldes følgefeil fordi man har oversett behov for service, kan bli vesentlig dyrere.

regulær årskontroll.

– På service diagnostiserer vi verktøyet og oppdaterer programvaren slik at maskinene får nytt liv. En Festool kapp-

og gjærsag kan godt holdes i god stand i opptil 30 år om kunden tar skikkelig vare på den og sørger for at den får nødvendig service, hevder han. ■

SAGA STOPPER PLUTSELIG OG BARE LYSET VIRKER

Børsteløse maskiner er kjent for lang levetid uten problemer, så hva er det som skjer hvis sirkelsaga likevel stopper?

AV **PER BJØRN LOTHERINGTON**
PBL@BYGGMESTEREN.AS

«Bare lyset virker» står det på meldingen til verkstedet, og det kan jeg godt forstå, sier verkstedsjef Morten Fossum i Makita Norge. Han står med ei sirkelsag med utslitt sagblad.

– Denne skal være brukt av en proff tømmer, men med et sånt sagblad, er du ikke proff! Kanskje trodde han at det kunne vare like lenge som saga. Men det gjør det jo ikke. Med så slitt sagblad, vil ikke kuttene se ut, heller! kommenterer han oppgitt.

– Et så dårlig sagblad har nok medvirket til at saga har stoppet, mener verkstedsjef Morten Fossum.

LURER OVERBELASTNINGSVERNET

Fossum kan godt tenke seg hva som har ført til at saga har stoppet. Med et sløvt sagblad og kanskje til og med kjørt i tjukekere dimensjoner enn den er tiltenkt, kan den ha blitt overbelastet.

– Har ikke overbelastningsvernet slått inn?

– Jo, men brukeren kan ha fått den i gang igjen, og kjørt den helt til motoren har brent seg.

HOLDER REPARASJONSFRISTENE

Fossum har med seg fire medarbeidere på verkstedet som reparerer verktøy og maskiner hele dagen. Målet er at verktøyet skal være reparert innen 48 timer fra det kommer inn på verkstedet.

– Nå som vi igjen har delene vi trenger på lager, klarer vi det med god margin, forsikrer Fossum.

– Vi har et stort lager med reservedeler og har et nettverk av servicepartnere over hele landet, legger produktsjef Henrik Torkildsen til. Han understreker at maskinene er lagd slik at de kan repareres. Service og reparasjoner må gjøres på Makitas verksted eller hos autorisert servicepartner for å opprettholde garantien som er tre år etter registrering på nett. ■

3 TIPS OM VEDLIKEHOLD: TØRK BORT STØV

AV PRODUKTSJEF HENRIK TORKILDSSEN, MAKITA

1 Sjekk brukermanualens veiledning om hva den enkelte maskinen trenger av vedlikehold. Det er også en del av kurs i «Sikker bruk av verktøy» som vi tilbyr.

2 Tørke av maskinen med en fuktet klut for å fjerne støv og skitt med jevne mellomrom. Pass på at ikke støvet blåses inn i luftkanalene.

3 Sørg for å smøre bevegelige deler som utsettes for mekaniske deler. For eksempel: Litt olje på glidemekanismen til kapp- og gjærsager som både gir god bevegelse og beskytter mot rust, og litt hammerfett på enden av hammerbor og meisler.

Flisa fyker rundt hullkoppen når Stensland demonstrerer hvor kraftig den lille drillen er.

Bajonettsaga skjærer seg raskt gjennom bjelkestykket.

STØRRE FLEKSIBILITET MED HIKOKI MULTIVOLT

Kraften er imponerende i den lille drillen. Flisa fyker når den drar seg ned i treverket.

AV **PER BJØRN LOTHERINGTON**
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Salgsleder Tor Erik Stensland liker denne demonstrasjonen og synes det er artig å se tilskuernes overraskelse:

– Drillen er jo ikke større enn en 18V, men det er faktisk 36V. De to har samme størrelse og nesten samme vekt, henholdsvis 2,5 og 2,7 kilo. De har dessuten nesten samme dreiemoment, henholdsvis 136 og 138 Nm, forteller han. Dette er driller for de mest kraftkrevende jobbene. Vi har mindre og mer kom-

pakte driller for lettere oppgaver, forklarer Stensland.

– Også med en 18V drill kan jeg bore hull på 38 og 73 mm som med denne. Forskjellen er at 18V må bruke mer kraft og at den forttere går varm. Om den ble brukt til det samme, ville også 36V blitt varm, men ikke brennvarm, og vi kunne holdt på med samme tunge operasjon over lengre tid, fortsetter han.

BRANT OPP 18V-MOTORENE

Han gir et eksempel fra virkeligheten, et firma som skrudde 8x300 mm konstruksjonsskruer og som hadde kort levetid på batteriverktøyet sitt. Skrudrillene var 18V og måtte skiftes i ett sett. Med 36V gikk det derimot uten problemer, og maskinene skal ha vært like gode etter

tre måneders bruk.

– Det viser at de ikke går varme på samme måte når vi bruker høyere volt og lavere ampere, forklarer Stensland. Så borer han videre, kapper med bajonettsag og skjærer med sirkelsag for å demonstrere kraften i 36V-maskinene.

MINDRE OG KRAFTIGERE

Mer kraft i mindre verktøy, som denne 36V maskinen er et eksempel på, er en av nyhetene fra Hikoki. Den veier 2,7 kilo selv med 36V batteri. Dessuten er balansen god, så man slipper å bruke krefter for å holde den oppe.

FLEKSIBILITET MED 3 I 1-LØSNING

Den japanske produsenten har tidligere lansert sin egen spesialitet: MULTI VOLT

som gjør at man kan bruke 36V og 18 V batterier om hverandre. Med et adapter og ledning kan dessuten 36V-maskinene også brukes med nettstrøm.

– Det gir håndverkeren stor fleksibilitet, tre forskjellige løsninger med ett verktøy, reklamerer salgslederen.

Stensland demonstrerer med batteriene, et 36V batteri med 4 Ah som tilsvarer 8 Ah i en 18V maskin. Batteriet er det samme, det er maskinen som bestemmer hvor mye den skal ta ut av batteriet.

SOM HESTEKREFTER OG BENSIN

– Hva sier Volt og amperetimer (Ah) om kraft og driftstid?

– Sammenligner vi med en bil, forteller Volt om hestekreftene og ampere bensintanken, hvor langt du kan kjøre før du må fylle, forklarer Stensland. ■

Salgsleder Tor Erik Stensland i Hikoki Power Tools Norge.

PROFESSIONAL POWER TOOL SOLUTIONS

18 VOLT POWER

130 NM

KLIKK HER
FOR MER INFO

Ingen kick-back hvis boret eller hullsagen blokkres

Anti-Kick-back

3 års garanti
LI-POWER / LIHD

CAS CORDLESS ALLIANCE SYSTEM

www.metabo.no

GIKK OPP I STØRRELSE OG YTELSE

Illustrasjonsfoto: Bosch

- Jeg er vant til de mindre batterisagene fra Bosch. Nå ville vi teste en kraftigere type, sier tømrmester Joachim Hage i Frank Kristiansen AS.

AV CHRISTOPHER KUNØE
CK@BYGGMESTEREN.AS

Han er en av de første i landet med den nye kraftkaren Bosch GCM-18V-305 GDC i varebilen.

- Jeg tar mange av servicejobbene som skal løses på kort tid. Sagen er stor, men kulant å transportere ut av bilen til sagbordet. Rigging blir mye enklere når du slipper å lete etter stikk og skjøteledning, sier Hage og legger til:

- Med en vekt på 26 kilo er den nok mindre egnet til stadig flytting og bæring mellom flere etasjer enn de mindre sagene.

Sagen er testet med 18V-batterier på ulike ampere. Hages favoritt er 12 ampere. Ifølge Bosch, er effekten med et 18V ProCore tilsvarende en 2000 W ledningsdrevet kapp- og gjærsag.

- Kapasiteten er suveren. Vi har ikke tatt den med på nybygg ennå, men den har nok kraft til mange av jobbene på

byggeplassen - om alle brukere passer på ladingen da, sier Hage om sagen som takler kutt på opptil 120 mm.

Tømrmesteren synes Bosch har gjort mye riktig med den store batterisagen.

- Jeg har god oversikt ned på sagbladet i forhold til andre sager, og beskyttelseskappen som feller rundt selve bladet er veldig romslig. Motoren er liten og monterer høyt oppe i kant med sagbladet, forklarer Hage.

En laser på hver side av sagbladet gir hjelpelinjer til kuttet.

- Her savner jeg bare et LED-lys ned på det du driver med, sier Hage. Han liker glidearmen - den tar mindre plass enn skinner.

- Og så er det veldig fint med 45 grader sagvinkel begge veier i tillegg til retning. På noen mindre sager er det bare helning en vei, noe som er ganske slitsomt.

Sagen er testet med og uten støvposen.

- Det støver jo rundt uansett, men du får litt mindre å koste opp. For minst mulig rydding etterpå, kobler jeg til støvsuger som tar unna det meste, sier Hage.

Han er glad for at firmaet gikk opp i sagstørrelse.

- Jeg liker stabile sager og da må du litt opp i vekt også. Bosch får til en god kombinasjon av stabilitet, krefter og brukervennlighet. Det er egentlig litt rått med så mye krefter på et batteri, sier tømrmester Joachim Hage. ■

FAKTA: BOSCH GCM-18V-305 GDC

26,9 kilo uten batteri. Motorbrems og skråsagingskontroll foran. Sagen kan monteres på flere Bosch GTA-stativer og er utviklet for saging av de fleste materialer med kutt opptil 120 mm. Glidearmen gjør sagen mer kompakt og enklere å transportere. Sagblad kan skiftes uten verktøy. Leveres med et sagblad for tre og SDS-sagbladlås, klemme, innvendig sekskant, bluetooth-modul og støvpose.

/VÅRE MEST FORNØYDE KUNDER SAMARBEIDER MED OSS OM PROSJEKTERINGEN

Vi gjør ingeniørjobben for deg, og tilbyr en rekke tekniske tjenester.

■ Salgskalkyle	■ Statiske beregninger	■ Energiberegning
■ Byggemelding	■ Brannberegning	■ Arbeidstegninger
■ Mengdeberegning	■ Lydberegning	■ Energimerking

BREEAM®

KLIKK HER
FOR MER INFO

/OPTIMERA/

Monter

Du bygger - Vi tar oss av resten.

På det krumme taket må alt være rett

OSLO: Det skulle være en standard oppussing og påbygning. Nå løser byggmester Rune Dyb og arkitekt Christian Goja Brenden en særlig komplisert takkonstruksjon.

AV CHRISTOPHER KUNØE
CK@BYGGMESTEREN.AS

– Taket hadde aldri blitt noe av uten byggherren. Da jeg viste fram forslaget, sa han bare «sett igang!» Som blikkenslagermester gleder han seg nok til å tekke taket sitt selv, forteller arkitekt Brenden.

Arkitekten fikk ideen til taket mens han tegnet ut den nye etasjen med saltak til villaen i Oslo.

– Vi så i studier av de tredimensjonale modellene at vi ville hente ut mer boareal og få en mer spennende romlig situasjon. Først vurderte jeg å gi taket samme vinkel og horisontallinje hele veien. Men da ville taket trenge knevegger og mistet boareal, forklarer arkitekten.

DOBBELTKRUM FORM

Brenden delte så opp taket i spann bortover slik at det ville gå an å krumme mønet, selv om hvert spann ville få noen graders forskjell. Formen er dermed såkalt dobbeltkrum.

– Vi lager en diagonal og da oppstår det en spennende form med en gang. Jeg spurte byggherren om dette var innafor TEK-en og det godkjente han. Så ringte vi byggmester Rune Dyb, forteller arkitekten.

Før i tiden hadde husene til tømrer- og murmestere noe ekstra ved seg, som viste at de ville utfordre seg selv på egne boliger med sine mesterferdigheter

– Når takoppløftet er ferdig, ser man at det bor en mester her, sier Brenden som også har tegnet et 21 meter langt grindebygg for en tømrer.

– Når du rehabiliterer eldre boliger med takoppløft og påbygg blir det mye skjæring og tilpasninger på plassen, sier byggmester Rune Dyb og arkitekt Christian Goja Brenden.

Takformen er ikke bare «mystisk og kul». Krummingen gir noen reelle fordeler til boligen.

– Selv om takgesimsen er blitt 50 cm høyere, tar dette taket mindre sol fra naboene. Innvendig vil det virke mindre enn en tradisjonell løsning og gi mer variasjon i rommet, fastslår arkitekten.

OMSTILTE HODET

– Vi tømrere tenker alltid i

rette linjer, rette vinkler og at disse skal falle likt. Her må vi bare slå slikt fra oss og tenke annerledes, sier byggmester Rune Dyb.

Etter at stålkonstruksjonen til fjerde etasje og tak var montert av Statiga, ble det hans tur.

– Jeg trengte et par dager på å stille om hodet. Vi så gjennom BIM-modellene og prøvde oss frem med midlertidige lekter for å måle lengden på hver Kertobjelke, forklarer Dyb.

Han brukte lasere samt snorer i bånd og topp for å være dønn sikker på resultatet. Så startet han med én bjelke og jobbet seg bortover.

– Her er det så mange vridninger at hver bygningsdel må tilpasses på plassen. Du må ha full kontroll og skjære alt selv. Bommer du med en cm på et utstikk, får det store følger videre opp i bjelkelaget, sier Dyb.

Han viser frem et vanskelig punkt i mønet der flere tak-sider møtes.

– Her så vi at dragerne fra flere sider ikke ville møtes helt likt. På en annen jobb ville dette vært et mareritt, men her →

Tømrerlærling Elias
Ryg i Bygg 3 AS har
lærerike dager.

- Her bruker vi det «gylne snitt» (klassiske proporsjoner 1.618) for å inndele taket naturlig. Da blir det pent og også sterkt, forklarer arkitekt Brenden. Ståldrageren i mønet overdekkes med 15 cm isolering for å hindre kuldebroer.

- Det er morsomt å jobbe med slike prosjekter. Så får vi håpe at mest mulig av konstruksjonen blir synlig innenfra, sier byggmester Dyb.

Utplasseringselev Henrik Hanken blir lærling i Bygg 3 AS fra høsten.

ser vi problemet tidlig i modeller og kan samarbeide om å finne løsninger. I dette tilfellet var det at en renne går over punktet der falsene møtes. Så passer det likevel, sier Dyb.

RETTE LINJER

Noen av bjelkene ble justert to cm fra BIM-modellen slik at de følger bæringen helt perfekt – hele veien nedover i bygget.

– Jeg synes det er blitt litt for rufsete på mange byggeplasser når du legger på en dobbelt toppsvill og så henger ikke takbjelkene godt nok sammen med stålpanner eller bindingsverket under. Inne i sjela mi må slike bæring møtes nøyaktig og følge hverandre hele veien ned. Også litt for å lære de unge gutta som går her, sier byggmesteren.

Arkitekt Brenden liker at Dyb bygger etter tegninger og så tenker sjøl. Det er sånn man skal samarbeide for å forbedre resultatet.

– Ved å være ekstra nøye her, forbedrer Rune statikken i konstruksjonen og fjerner alle skjærekrefter som kunne gått ned gjennom de doble svillene.

Dyb stortrives med slike jobber.

– Her får vi utfordret tømmerkunnskapen på helt andre måter enn med ferdighus, sier byggmester Rune Dyb.

BIM OG SAMSPILL

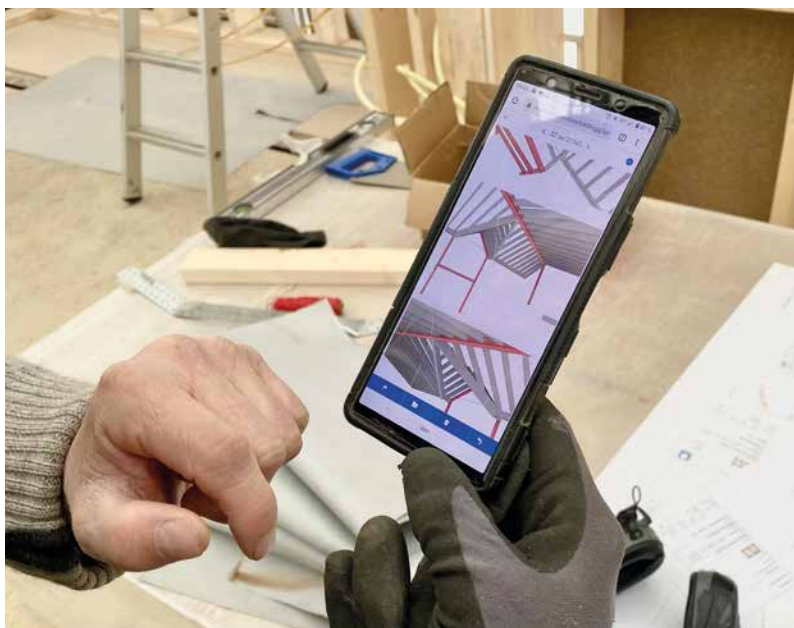
Arkitekt Brenden bruker alltid bygningsinformasjonsmodeller (BIM) til byggene sine.

– BIM og modellering handler om å få alle i prosjektet til å forstå bygget. Ofte 3D-printer vi modeller slik at kunden og fagene får studert konstruksjonen fysisk, sier Brenden.

– I tillegg deler jeg modellen via et visningsprogram som alle kan se på nettleveren sin. Fra mobilen kan Rune gå inn i formene og se alle tegningene han trenger.

De har hatt mange byggemøter om kompliserte hjørner og justeringer av bjelkene underveis.

– Jeg er en byggende arkitekt og drar ut på byggeplassen. Samtidig er det ofte mer effektivt at vi møtes på Teams og sammen ser over modellene i 3D. På spesielle jobber som dette må vi hele tiden være oppdaterte for å unngå feil, sier Brenden. ■

Byggmester Rune Dyb kontrollerer arbeidet sitt mot 3D-modeller på mobilen.

Gode tegninger og underlag har vært avgjørende for byggeprosjektet.

– Understeget på noen av ståldragene er kilet opp med klosser, for å ta kreftene i tverrsnittet på toppene.

Hver Kertobjelke er skåret til og tilpasset på stedet.

Daglig leder Eirik Schalde på nedsiden av de nye åttmannsboligene som Trio Hus har bygd for søsterbedriften Trio Hus Utvikling.

Trio Hus har fått smaken på åttemannsboliger

KRISTIANSUND: For første gang har Trio Hus bygd en åttemannsbolig i egen regi. – Det ga mersmak, sier daglig leder Eirik Schalde.

AV HARALD VINGELSGAARD
POST@BYGGMESTEREN.AS

I et boligområde på Nordlandet ligger de åtte leilighetene som er bygd i enkel standard i et bygg med to etasjer og parkeringskjeller.

– Det er verdifullt å styre prosjektene i egen regi fra start til slutt. Vi utformer prosjektene, gjerne i samarbeid med et konsulentfirma. Det er også en stor styrke å komme direkte i kontakt med kundene tidlig, slik vi har gjort her, sier Schalde.

Søsterselskapet Trio Hus Utvikling var oppdragsgiver for entreprenørvirksomheten. Firmaet eide i sju år et hus som sto her og som ble leid ut inntil den nye åttemannsboligen fikk byggetillatelse. Da ble det revet. Fra mars til desember i fjor ble åttemannsboligen bygd.

– Alle leilighetene ble solgt før bygget stod ferdig. De fleste som bor der, er eldre mennesker.

Åttemannsboligen ligger på en sørvendt tomt med svært god utsikt mot Frei og Freikollen på den andre siden av havnebassenget. Det er også god utsikt ned mot et industriområde med mye båtliv og maritim aktivitet.

– Eldre mennesker ønsker å se mer enn holmer og skjær. De er mye hjemme og synes det er fint å følge med på aktiviteten på industrimiljøet, sier Schalde.

BYGDE I TRE

– Vi er en tømrerbedrift og bygger i tre, understreker han.

Det er satt opp termomur og etasjeskillere i betong. Ellers er det meste i tre, bygd med bindingsverk, lektet ut på innsiden og utsiden, isolert med steinull.

Her ble det brukt veggelementer.

FAKTA

TRIO HUS AS, KRISTIANSUND

Etablert i 1997 av Harald Schalde som fortsatt er aktiv i bedriften og hovedaksjonær.

Eirik Schalde er daglig leder. 33 ansatte som bygger nytt og rehabiliterer bolig og andre typer bygg.

Driftsinntekter på 50 millioner kroner i 2020 (proff.no)

Godkjent opplæringsbedrift.

Medlem i Byggmesterforbundet.

Slik er åttemannsboligen sett fra oversiden.

*Den fine plasseringen vises godt i bilder fra elementmonteringen.
(Foto: TrioHus)*

*Et veggelement heises på plass.
(Foto: TrioHus)*

– Ytterveggene og de bærende innvendige veggene består av veggelementer som var ferdige kledd utvendig og isolert. Saltaket er halvfabrikkert, forteller Schalde.

– Monteringen gikk raskt. Råbygget var på plass i løpet av to uker. På den måten fikk vi tett bygg i løpet av kort tid, forklarer han.

UNNGÅ FUKT

Rask bygging er en fordel for å unngå fukt.

– Vi brukte hammerelektrode for å måle fuktigheten flere ganger underveis. Med tre takstmenn i firmaet er vi ekstra opptatt av å unngå fuktskader.

– *Hvorfor valgte dere elementer og halvfabrikkert tak?*

– Vi har sluttet med ren plassbygging. Om vi ikke bygger med halvfabrikerte elementer, bruker vi prekutt. Jo raskere vi kan bygge, desto bedre er det med tanke på å unngå fukt i byggene, sier Schalde.

I Kristiansund blåser det mye. Og det var meldt sterk vind da de reiste råbygget.

– Men da vi begynte å heise på plass veggelementene, viste det seg at tomte ble liggende i le for vinden. Så det gikk fint, sier han.

Leilighetene har gipsplater på veggene, som gir slette overflater og det er listfritt til himlingen. På gulvene er det lagt hvitlasert parkett. Badrommene har fått ekstra store fliser, i 60 x 60 centimeter, i duse farger.

Det er ikke vanlig å bygge hus med komplett ferdig montert innredning for både kjøkken, bad og vaskerom, men det blir standard for Trio Hus Utvikling.

– Alt dette er inkludert i prisen, understreker han. Med på kjøpet får kunden også biopeis med ekte flammer og varme.

TRADISJONSRIK BEDRIFT

Trio Hus er en tradisjonsrik bedrift i Kristiansund. Den ble

startet av Eirik Schaldes far, Harald Schalde, som fortsatt jobber i bedriften etter generasjonsskiftet.

– Nå har vi 35 ansatte, derav fem på kontoret. Omsetningen i 2021 var 70 millioner kroner, sier han.

Firmaet utfører mye forskjellig arbeid, fra å skifte ett vindu til store nybygg. Da vi møtte ham, hadde de mye forskjellig på gang: En ny seksmannsbolig, skifte tak på en bolig i sentrum, seks nye naust på holmen Skorpa og forskjellig typer skadearbeid blant mye mer.

Trio Hus vil bygge flere store prosjekter i egen regi, som denne åttmannsboligen på Nordlandet.

– Det er ikke lett å få tak i tomter som den vi har bygd på nå. Men vi har kjøpt andre tomter i Kristiansund og omegn som vi skal utvikle til slike prosjekter framover. Det er stort behov for livsløpsboliger med enkel standard, konstaterer den daglige lederen. ■

BRANSJEREGISTERET

VINDUER OG DØRER PRODUSERT I NORGE

**NORDVEST
VINDUET**

WWW.NORDVESTVINDUET.NO

Snekkerverksted KJØKKEN - BAD - GARDEROBE SPESIALINNREDNINGER

**AUST
VOLL**
TRE & DESIGN

Aust Voll Tre & Design
Heigreveien 148, 4312 Sandnes Tlf: 51 66 11 34
E-post: post@austvoll.no www.austvoll.no

VERKTØYSLIPING AS

Henter og leverer på østlandet

www.verktoysliping.no

Mobil 932 11 439 / 997 93 140

Gamle Dalsveg 134, 2032 Maura

E-post: verktoysliping@icloud.com

SLIPEVERKSTED FOR:

Sagbruk
Treindustri
Metallindustri
Byggentreprenør
Skogentreprenør
Private

Salg av verktøy

**Seriøse bedrifter
står sterkere
sammen!**

BLI MEDLEM

www.byggmesterforbundet.no

Gi de ansatte noe å snakke om hele neste år – bestill et **BRASSEABONNEMENT** på Byggmesteren!

10 utgaver i året for kun kr. 480,-*

* Forutsetter ett hovedabonnement

Byggdata

Tlf. 24 14 66 30

Kalkyleverktøy for håndverkere
og takstfolk

www.byggdata.no

Når byggmesterne sliter med byggesøknaden – del 2

– Masing og trusler hjelper ikke. Sjekk heller hva som kreves, levér komplett søknad digitalt og sørg for at du og byggherres prosjekt tåler forsinkelser, sier fagsjef Jens Morten Søreide.

AV CHRISTOPHER KUNØE
CK@BYGGMESTEREN.AS

I to artikler deler Søreide, som er fagsjef i plan og bygningsloven, sine erfaringer med byggesøknader og kommuners saksbehandling. I del 1 redegjorde han for typiske feil hos søker. Nå skal vi se nærmere på kommuners saksbehandling.

KOMMUNER HAR IKKE TID

Søreide får mange telefoner om saksbehandling som går altfor sakte.

– Problemet er at kommunen skal motta en søknad og kvalitetssikre den. Men de ser ikke over søknaden før de må. Så rett før kommunens tidsfrist utløper, sender den ut varsel om mangel i søknaden.

Søker besvarer mangelen til kommunen. Så går det to uker til og nytt brev med beskjed om ny mangel sendes ut.

– Kommunen kan godt påstå at de har rett til å gjøre slikt, men hvorfor kvalitets-sikrer de ikke søknaden når den kommer inn? Saker forsinkes helt unødvendig, sier Jens-Morten Søreide.

I mangelbrevet fra kommunen heter det alltid at søknaden er ufullstendig. Hvis søker er heldig, får han vite hvorfor i samme brev. Men kommunen plikter ikke å si hva. Og det er først når søknaden er komplett at fristen begynner å løpe.

– En søknad har en vesentlig mangel når det faktisk er for lite informasjon til å behandle den. Kommunene har detaljerte regler for dette, som mange overser. De har fått en kultur for å stage byggesaker

om mulig, fordi de har for mye å gjøre, mener Søreide.

Han vet ikke om noen triks som får søknader raskere gjennom i slike kommuner.

– Masing og trusler hjelper ikke. Sjekk heller hva som kreves, levér komplett søknad digitalt og sørg for at du og byggherres prosjekt tåler forsinkelser.

DET KOMMUNENE ALLEREDE VET

Flere kommuner forlanger nå at søkere først sender inn dyre forhåndsuttalelser om geotekniske forhold og VVA på tomte.

– At det er rasfare i usikre områder som må avklares, skjønner de fleste. Med mindre tomte ligger på fjell i dagen, da. Men forhåndsuttalelser om VVA er helt meningsløst for ferdig regulerte tomter, sukker Søreide.

En proff byggesøknad forholder seg allerede til kommuneplan og reguleringsbestemmelser.

– Må du søke på forhånd om godkjenning til forhold som allerede er regulert inn – ja da burde jo ikke dette vurderes i byggesøknaden siden det er allerede godkjent av kommunen.

Her prøver byggesaksavdelingen å kjø-

Første del av denne saken finner du i utgave 05/22.

pe seg tid ved å overføre ansvaret for sine saker til andre avdelinger i kommunen.

AVSLAG I INNBOKSEN

De aller fleste byggesøknader og dispensasjoner innvilges. Men 4 til 5 prosent av søknadene avslås. Søreide har jobbet med små og store prosjekter som fikk et nei.

– Her er det to typer saker som går igjen. Søknader med så store mangler at kommunen bare må si nei, og søkere som får beskjed om å gjøre mindre endringer i tiltaket – og som nekter fordi prosjektet da blir dyrere.

I noen tilfeller kan søkere som har fått avslag true med advokater og million-erstatning.

– Det er sjelden en god strategi, for det kan bety at flere år av yrkeslivet brukes på rettsaken. Sånne konflikter er en av grun-

TIPS: Send komplett digital søknad.

nene til at kommuner nå velger bort å bruke fagfolk fra bygg i saksbehandlingen. Når kommunen trues med advokater, ansetter den egne jurister, poengterer Søreide.

SNAKKER IKKE SAMME SPRÅK

Det bringer oss til neste tema: At søkere og byggesaksbehandlere ikke lenger kan eller får lov til å snakke sammen.

– Medlemmer i Byggmesterforbundet ringer meg fordi de ikke får snakke med kommunen. Saksbehandlere og byggmestere snakker ikke samme språk mer, fordi saksbehandlere i dag – i stor grad – har svært liten byggkompetanse målt mot byggmesteren som søker, og byggmestere har like lite juridisk kompetanse, sier Søreide.

Sammenslåinger og «opprenskninger» i kommuners byggesaksavdelinger har fjernet erfarne saksbehandlere. Yngre eks-emplarer hopper over gjerdet til byggebransjen når de har fått et par års erfaring. En hodeflukt som preger etatene i mange kommuner.

– Uten nok erfaring blir ikke saksbehandlerne trygge på egne vurderinger. Da oppleves det som sikrere å si nei og heller tåle litt kjeft for det, enn å si ja til noe som ikke burde vært bygget, forklarer Søreide.

Men i noen kommuner møtes byggmestere og saksbehandlere på felles fagmøter.

– Her er det faglige diskusjoner og vi ser at dette effektiviserer saksbehandling. Partene får snakket ut og sett hver-

andre i øynene. Dermed forstår de hverandre bedre, sier Søreide som tror at byggebransjen i større grad bør forstå saksbehandlernes situasjon.

– Det kan ta tid før dialogen bedres. Men det er bedre enn å slåss mot vinden.

RÅDGIVNING ER BLITT LIVSFARLIG

Mange søkere er blitt skuffet når de ikke får råd fra kommunen om hvordan deres prosjekt og søknad bør skrues sammen. Som i Moss kommune.

Kommunen forklarte hvorfor i et intervju med Byggmesteren i 2021:

– Vi vet at mange søkere ønsker befaringer med saksbehandler for på den måten å få et raskt svar fra kommunen, men det sier seg selv at en slik fremgangsmåte ikke fungerer med dagens krav og regelverk knyttet til prosess og saksbehandling, sa kommunedirektør Torunn Årset da.

Søreide mener at kommunene tror det er blitt livsfarlig å være rådgivere i byggesaker.

– De ser at de ikke må gi råd fordi det fører til ansvar. Men hvorfor kaller de seg «rådgivere» da? Kommunene bør bli klarere på sin rolle og de har et ansvar for å informere som i tilfeller med arbeider på eksisterende bygg. Her har begge parter en interesse i at søker ber om unntak og det er kommuners ansvar å fange opp feil før søker havner i en evig runddans, sier fagsjefen.

BLANDER SØKNAD OG TILSYN

Flere kommuner legger seg opp i prosjek-

tering, stiller spørsmål om kompetanse i søkers selskap og ber om dokumentasjon som ikke trengs i byggesaken. Slike forsinkelser bør ikke søker godta.

– Saksbehandlingen skal gå sin gang og kommunen skal ha tillit til for eksempel kompetansen hos søker. Han har sagt at det skal bygges etter reguleringsbestemmelsene. Så kan kommunen føre separat tilsyn med dette i ettertid, fastslår Søreide.

Kommunen skal ikke prøve å kvalitets-sikre jobben til de som skal bygge samtidig som de saksbehandler.

– Det er ikke meningen, selv om det gjøres i mange tilfeller. Da stopper ting opp så klart. For hvor mye skal da dokumenteres for at kommunen kan være 100 % sikker på at den som bygger ikke gjør noe ulovlig? Da må man ut på tiltaket og føre tilsyn der. Ikke be om flere papirer, sier Søreide.

Fagsjefen i Byggmesterforbundet tror at både søkere og kommuner må samarbeide bedre i årene som kommer. Nå koster årelange forsinkelser arbeidsplasser og driver opp boligprisene.

– Kommuner burde lytte til sine brukere. I mange tilfeller er det småting som kommunen kan gjøre for å bedre på situasjonen. Byggebransjen trenger forutsigbarhet når vi skal utvikle tomter og bygg. I dag er det for mange ulike praksiser og tilfeldigheter som bestemmer om en byggesak går igjennom eller ikke, sier fagsjef Jens Morten Søreide i Byggmesterforbundet. ■

Rocka landsmøtefest for byggmestrene

Administrerende direktør Knut Strand Jacobsen i en ny rolle – som vokalist på låta «Let me entertain you!»

Knut Strand Jacobsen og Frank Pedersen på hver sin side av Årets lokalforening (f.v.) Ernst Eielsen, Geir Ove Stokke og Frode Severinsen fra Haugesund.

Jørgen Schnell gratuleres hjertelig med prisen Årets tillitsvalgte av Eva Andresen og Knut Strand Jacobsen.

En liten, men kreativ og initiativrik lokal arrangementskomité for årets landsmøte takker for seg: Anne Marit Stork, Lars Arne Ellefsen og Bjørn Dypvik.

«Let me entertain you» ble en sterk finale for en uvanlig rocka festmiddag på Byggmesterforbundets landsmøte i Bodø.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Robbie Williams-låta var bare én av overraskelsene på landsmøtet. En del av overraskelsen var at vokalistene var administrerende direktør Knut Strand Jacobsen. Han var tidsriktig kledd og sang av full hals sammen med rockebandet «Nødløsninga».

HEDRET DE BESTE

Før den musikalske delen av programmet toppet seg på den måten, ble også festdeltakerne overrasket av samme administrerende direktør og ansatte som hedret medlemmer, lokalforeninger og leverandører med priser. Sånt er ikke gjort på landsmøter tidligere.

UNGE OG INITIATIVRIKE

Byggmesterforbundet Haugesund ble kåret til årets lokalforening. Juryen la vekt på at det er et ungt styre som har stort engasjement og er svært initiativrikt. Det jobber godt med rekruttering og kommer langt med enkle midler og liten administrasjon.

Lokalforeningen vant prisen foran

de to andre nominerte, Byggmesterforbundet Øst og Byggmestrenes Forening i Kristiansund.

GLAD LAKS SOM GIR AV SEG SELV

Om ikke Byggmestrenes Forening i Kristiansund nådde til topps blant lokalforeningene, gikk formannen deres, Jørgen Schnell, til topps som årets tillitsvalgte. Han ble berømmet for å være «en glad laks som gir av seg selv», som samarbeider godt med forbundet sentralt, er svært dedikert til oppgaven. Han har sørget for en fornyelse av lokalforeningen med nettsider og rehabilitering av foreningens lokaler. De to andre nominerte var Kenneth Frostrud Werner, Region Øst, og Frode Severinsen, Haugesund. ■

Pust ut!

SUDOKU 0622

LETT:

6	5	4	2	8			9	7
9	7	3	5	4	6		2	8
8	1	2	3		7	6		5
2	6		7					
					5	4		2
	3	7	9	2	8			6
3		8						
5			1		9	8		
7		1	8	5	3	2		

VANSKELIG:

4			1		7	9		
				4			5	6
		9		6				1
		5	4					
			9	8				4
3		7			5	6		
7								
		1	8				6	
						4	1	

Fyll ut de tomme feltene slik at både de loddrette og vannrette radene, samt hver av boksene med 3 x 3 felter, inneholder alle tallene fra 1 til 9.

LØSNING:

LETT:

6	9	2	5	8	1	7	4	
7	8	6	1	9	2	5		
1	5	7	9	7	8	6		
9	1	5	8	2	6	7		
2	7	7	5	9	6	8	1	
8	6	7	1	7	5	9	2	
5	7	9	2	6	2	1	8	
8	2	1	9	7	5	8	6	
4	6	8	1	8	2	7	5	9

VANSKELIG:

6	1	7	2	5	7	8	9	8
7	9	8	7	6	8	1	2	5
5	2	8	1	6	9	7	6	7
8	6	9	5	1	2	7	7	8
7	7	5	8	6	2	1	9	
2	8	1	9	7	7	5	8	6
1	7	7	8	9	5	6	8	2
9	5	2	6	7	8	7	1	
8	6	7	2	1	9	5	7	7

GODT Å HØRE!

To byggmesterkolleger var på tur med veteranbil da de ble møtt av så tett tåke at det var vanskelig å se veien for seg. De svingte inn ved et jorde og ventet på bedre vær.

Da tåka omsider lettet, fikk de øye på en mann som gikk ute på jordet, og ropte til ham:

- Kan du si oss hvor vi er nå?

Etter en stund kom svaret:

- Dere er i en veteranbil!

De to byggmestrene i bilen ristet på hodet, og den ene konstaterte tørt:

- Han der må være matematiker!

- Hvorfor det? ville kollegaen vite.

- Jo, for det første varte det en evighet før han svarte, og for det andre var svaret riktig, men for det tredje var det jo helt ubrukelig!

HALV PRIS NÅR FLERE I BEDRIFTEN VIL LESE BYGGMESTEREN

BESTILL MEDARBEIDERABONNEMENT
BYGGMESTEREN.AS/ABONNEMENT

**BYGG
MESTEREN**

Spennende spesialutgave i oktober:

Elbilene toger inn på byggeplassene, men ennå holder mange en knapp på dieselen. Alle vet jo at den går og går, og det vil den fortsette med også etter 2025 da det skal være slutt på å selge fossildrevne biler. Hva er gode bilkjøp for 2022 og 2023?

09/22
OKTOBER
MATERIELLFRIST: 10/10

KLIKK HER
FOR MER INFO